

Går du i gymnasiet och vill skriva ett skolarbete där du utgår från källmaterial som förvaras hos Västerås stadsarkiv?

Här nedan följer några förslag till dig på sådana områden som vi tror kan vara intressanta för elever på gymnasienivå. Självklart kan även du som går i grundskolan eller på högskola använda dessa ämnesförslag, svårighetsgraden bestämmer du själv!

Hur hittar jag källmaterialet om jag vill veta mer om ett ämne?

Bara din fantasi sätter gränser för vad du kan hitta för spännande områden och material på Stadsarkivet! Det källmaterial som anges i anslutning till ämnena nedan är bara exempel, mer material kan finnas i andra arkivbildare. Våra arkivförteckningar finns på Internet via [NAD](#) (Riksarkivets Nationella Arkiv Databas) och talar om vad arkiven innehåller. När du vet vad du vill titta närmare på kontaktar du oss på Stadsarkivet antingen via telefon 021-39 19 93 eller mailar till stadsarkivet@vasteras.se Du är sedan välkommen att komma och titta på materialet i vår forskarsal.

Kommunal rösträtt

Precis som nu hade kommunerna längre tillbaka val av de som skulle styra kommunen. Hur gick dessa val till? Vilka fick rösta? Vad är en fyrktalslängd? Finns det några kvinnor i fyrktalslängderna från tiden före allmän och lika rösträtt? När infördes allmän och lika rösträtt? Hur demokratiska var valen egentligen? Vad kan de ha inneburit i praktiken? När valdes den första kvinnliga ledamoten in i Västerås kommunalfullmäktige?

Källmaterial: Fyrktalslängder från de olika landskommunerna. Tryckta böcker över ”Kommunala förtroendemän i Västerås stad”; dessa innehåller listor över vilka ledamöter, både kvinnliga och manliga, som valdes in i de olika styrelserna, nämnderna och kommittéerna inom Västerås stad.

Skolan under 1800- och 1900-talet

I våra arkivhandlingar finns material som berättar om eleverna som gick i skolan och deras bakgrund. Här kan du även studera villkoren för elevernas vardag; scheman för undervisningen, matsedlar och ordningsregler. Hade man idrott i skolan och vad gjorde man på friluftsdagarna? Vad hade eleverna för frukostvanor och hur skilde sig dem från vad man äter idag? Vilka ämnen skrev man uppsats om? Går det att koppla ämnesvalen till tidsandan? Förr i tiden fick eleverna även betyg i uppförande och ordning – vilka fördelar respektive nackdelar kan det finnas i att få betyg i detta?

Källmaterial: Rudbeckianska skolans arkiv, landskommunernas arkiv, Västerås folkskolors arkiv, Skolstyrelsens arkiv med olika rektorsområden, skolkataloger, årsredogörelser, läsordningar, Årsredogörelser för Västerås folkskolor (åren 1914-15 om frukostvanor och hälsoregler).m.m.

Miljöer, människor och utseendeideal på 1900-talet

Titta på fotografier från 1918 och framåt på människor och miljöer i Västerås. Skriv om det i bilden som fångar dig! Kompletterat med litteratur är bilderna en viktig källa till vår historia.

Källmaterial: Fotograferna Wiggårds samling, Bertil Forséns samling, Carl Hennings samling m. fl. Flera av bildsamlingarna är digitaliserade och sökbara i Stadsarkivets bilddatabas som du kan titta på i vår forskarsal.

Undersök en stadsdel eller ett område

Vill du ta reda på hur en viss stadsdel har växt fram eller hur det har sett ut där du bor? Vilka affärer låg vid Stora torget för 60 år sedan? Hur tänkte man sig att olika stadsdelar skulle se ut och utvecklas då de byggdes? Genom bilder på hus som rivits de senaste decennierna (ca 1960-1990-tal) kan du följa hur ett helt kvarter har förändrats!

Källmaterial: Fotografier på numera rivna byggnader ur Stadsbyggnadskontorets arkiv, kartor, telefonkataloger, kommunfullmäktiges protokoll.

Hälsovård, hygien och sjukdomar

Vilka sjukdomar var farliga för 100 år sedan? Hur botade man dem? Hur försökte man hindra smittspridning? Vad var ett epidemisjukhus bra för? Varför var fattiga människor sjukare än rika? Hur kunde levnadsstandarden se ut för de fattiga?

Källmaterial: Kommittén rörande epidemisjukhuset. Hälsovårdsnämndens arkiv; epidemirapporter, bostadsinspektionens protokoll m.m.

Livsmedelsförsörjning i krigs- och kristid

Även om Sverige undvek att dras in i andra världskriget så påverkades ändå vardagslivet påtagligt. Vissa varor ransonerades och samhället vidtog en rad åtgärder för att hushålla med resurserna. Statliga kristidsstyrelser inrättades i länen, vilka upprätthöll kontakterna med kommunernas kristidsnämnder. Vilka åtgärder vidtogs egentligen? Hur organiserades arbetet? Vilka kontrollmedel användes av myndigheterna?

Källmaterial: Västerås kristidsnämnd, Västerås livsmedelsnämnd, Hälsovårdsnämndens arkiv.

Elektrifieringen

Utbyggnaden av elförsörjningen i länet hör till 1900-talets stora projekt. Vilka har varit drivande krafter bakom? El och gas, två olika tekniker, hur slog elen ut gasen? Vilka förändringar innebar elektrifieringen för samhället? Vad innebar tillgången till el (turbinhuset) för Västerås kommande industrialisering (ASEA:s etablering)?

Källmaterial: Drätselkammarens protokoll, Tekniska verkens arkiv, Gaslysningsaktiebolaget i Västerås.